

kar je bilo tudi priznanje in nagrada za vestno opravljeno tedensko delo. Ob sobotah pa je bilo ob zaključku del treba še poribati lesen pod. To sta navadno opravili domača šivilja in ena od vajenk.

Ob vhodu v hišo je bila na levi strani pritrjena tabla z napisom »Šiviljstvo Palčič Alojzija«, ki ga je s tušem in ostrorobimi črkami zapisal brat Ernest. Železnici je mama zaradi opravljanja obrti v železničarskem stanovanju plačevala po 7,5 din letne takse, ki jo je pobiral obhodnik proge in zabeležil v posebno knjigo. Ko se je s pričetkom druge svetovno vojne mamino šiviljstvo zaključilo in je bila družina Palčič leta 1942 izgnana v Nemčijo, so s pročelja hiše odstranili tudi tablo z napisom »Šiviljstvo Palčič Alojzija«.

Janez Palčič

»Po fasngo smo pa hodil u Lublano«

Železnica je imela v času kraljevine Jugoslavije v večjih mestih svoje nabavno-prodajne zadruga. Ena od teh, ki se je imenovala »Naproza« je bila na Masarykovi ulici 15 v Ljubljani. Njen naslov je na stavbi viden še danes. V dvonadstropni stavbi so bili poleg centrale za vse slovenske železniške trgovine v podaljšku skladišni prostori z nakladalno rampo in dostavnim tirom. To mi je povedal nekdanji hišnik Pertot. Tu pa je imela kasneje sedež ena od samostojnih enot Železniškega gospodarstva Ljubljana, kjer sem služboval v letih od 1971 do 1985.

Zaradi težkih življenjskih razmer so ob pomanjkanju hrane in drugih vsakdanji dobrin slovenske železnice pomagale svojim zaposlenim. Nekateri železničarske družine so se pomoči redno, druge pa vsaj občasno posluževale. Pri nas, Palčičevih, je bilo takole:

Z mamo sem še majhen redno vsak mesec odhajal po nakupih v Naprozo. Za prevoz sva koristila brezplačne železniške vozovnice »temporerke«. Vsakokrat sem komaj dočakal, da se bom spet peljal z vlakom. Ker je bila to takrat velika ugodnost, sem bil kar malo važen. Mama je imela s seboj nabavno knjižico za vpisovanje nakupov in cen. Kot spremljevalcu mi je vedno kupila za 50 par bonbonov – »cenzelce in štofelce«. Očetu so vrednosti mesečnih nakupov odtegovali od plače in obračunavali letne obresti, katere smo vnovčili za izredne nakupe čevljev, blaga, ... Tako je potekalo vse zelo točno in preprosto. Drobne nabavljene stvari sva naložila v »rajzekorbo« ali v pleten kovček, ostali naročeni material pa so naložili v zaboj, ki se je zapiral s ključavnico – obešanko. En ključ je imela stranka – lastnica zaboja, drugega pa trgovina. Po nekaj dneh so ga naložili na poseben tovorni vagon (G-voz) in ga kot pošiljko pripeljali na odstavni tir postaje na Hrušici. O dostavi so bile stranke pravočasno obveščene, da so ga lahko odpeljale domov, spraznile in praznega vrnile v vagon naslednji dan. Vse je potekalo brez napak in pomanjkljivosti po ustaljenem »železniškem vrstnem redu«.